

Työeläkekuntoutus 2016

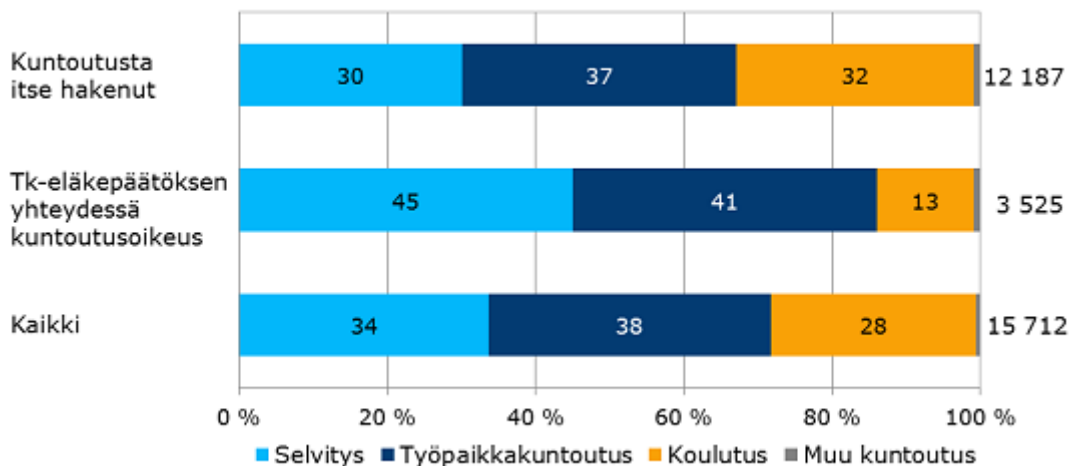
Työkyvyttömyyseläkeratkaisun kautta kuntoutukseen

Vuonna 2016 työeläkekuntoutuksessa oli 3 525 kuntoutujaa, joille oikeus kuntoutukseen oli tullut työkyvyttömyyseläkeratkaisun yhteydessä, sitä itse hakematta. Vuoden 2015 kuntoutuksen lakimuutos antaa työkyvyttömyyseläkepäättökseen saaneelle mahdollisuuden ottaa joko eläke tai kuntoutus, jos kuntoutuksen ehdot vain täyttyvät.

Kaikkiaan työeläkekuntoutujia oli 15 712 ja 12 187 oli itse hakenut kuntoutukseen.

Tyypillinen työkyvyttömyyseläkeratkaisun yhteydessä kuntoutusoikeuden saanut oli iältään keskimäärin 48-vuotias, pari vuotta vanhempi kuin kuntoutusta itse hakenut ja yli puolet oli eläkkeellä kuntoutuksen alkaessa. Kuntoutujan taustalla, sairautena oli enemmän mielenterveyden syitä kuin kuntoutusta itse hakeneilla. Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet olivat toki yleisin diagnoosi tässäkin ryhmässä. Kuntoutussuunnitelman tekemiseen työkyvyttömyyseläkepäättökseen saanut kuntoutuja tarvitsi enemmän erilaisia lisäselvityksiä kuin muut kuntoutujat, koska tarkoituksena oli alun perin saada eläke. Itse kuntoutuminen tapahtui työpaikkakuntoutuksena ja koulutusta käytettiin vähän.

Kuntoutustoimenpiteet (%) vuonna 2016 kuntoutujien mukaan

Kuntoutuksen päättyessä työkyvyttömyyseläkepäätöksen saaneista kuntoutujista 41 prosenttia palasi takaisin työelämään ja kuntoutus jäi kesken 30 prosentilla. Vastaavasti kuntoutusta itse hakeneista 65 prosenttia palasi töihin ja 14 prosenttia keskeytti kuntoutuksen.

Vuonna 2016 päättyneet kuntoutusohjelmat maksoivat keskimäärin 17 400 euroa. Työkyvyttömyyseläkepäätöksen yhteydessä kuntoutusoikeuden saaneiden kuntoutus maksoi keskimäärin 5 300 euroa.

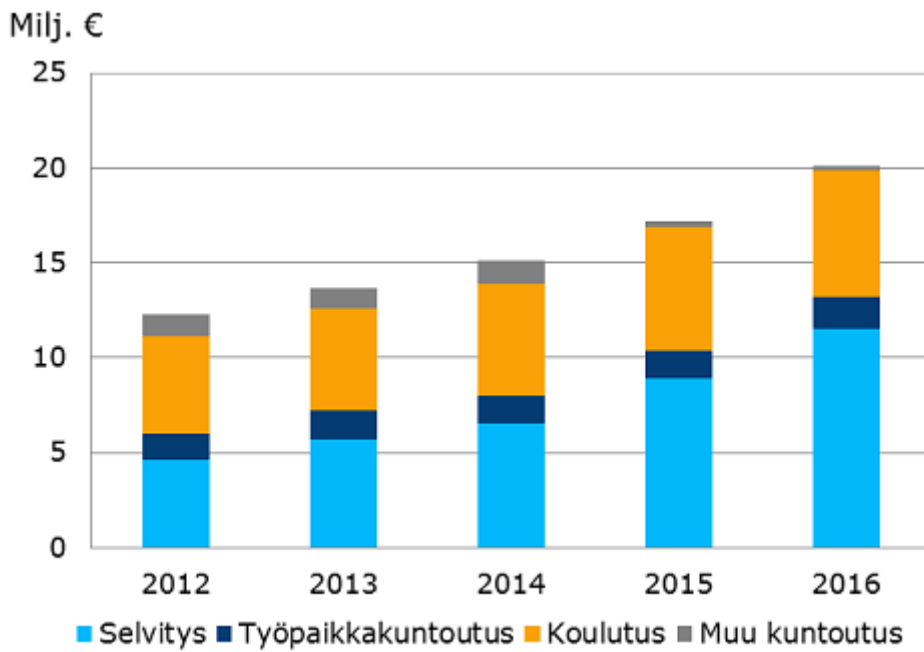
Lähes 16 000 kuntoutujaa

Viime vuonna työeläkekuntoutujia oli lähes 16 000. Kuntoutujien lukumäärät kasvoivat edellisvuodesta 9 prosenttia.

Vuodesta 2015 lähtien työeläkekuntoutuksessa on ollut kahdentyyppisiä kuntoutujia. Niitä, jotka ovat hakeneet kuntoutukseen itse ja niitä, joille oikeus kuntoutukseen on tullut sitä itse hakematta, työkyvyttömyyseläkeratkaisun yhteydessä. Näiden kahden lähtökohdiltaan erilaisten kuntoutujien tarpeet näkyvät mm. kuntoutussuunnitelman apuna käytettävien selvitysten käytön ja -kulujen lisääntymisenä.

Vuonna 2016 työkyvyttömyyseläkeratkaisun yhteydessä annettiin 5 211 päätöstä ja näistä 21 prosenttia johti kuntoutukseen.

Kuntoutustoimenpiteiden osuus kuntoutuspalvelukuluista vuosina 2012– 2016

Vuonna 2016 kuntoutuspalvelukuluja maksettiin 21 milj. euroa. Palvelukuluista selvitysten osuus oli 11 milj. €. Kuntoutuksen kokonaiskustannukset olivat 140 milj. €.

Työeläkekuntoutus

Tuottaja: Eläketurvakeskus

Tilaston kotisivu: Työeläkekuntoutus

[<https://www.etk.fi/tutkimus-tilastot-ennusteet/tilastot/tyoelakekuntoutus/>]

Aihealue: Sosiaaliturva, Työeläkekuntoutus

Tilasto kuuluu Suomen viralliseen tilastoon (SVT): Ei

Kuvaus

Tilasto sisältää tietoa työeläkelakien mukaisesta ammatillisesta kuntoutuksesta.

Tietosisältö

Tilastossa on tietoa kuntoutushakemuksista ja -päätöksistä, valitusoikeudesta, kuntoutujista, työeläkekuntoutuksen keinoista ja kustannuksista sekä päättyneistä kuntoutusohjelmista.

Käytetyt luokitukset

Tiedot on luokiteltu kuntoutujan iän, sukupuolen, kuntoutustaustan, diagnoosin ja sektorin mukaan.

Tietojenkeruumenetelmät ja tietolähde

Tiedot kuntoutustilastoon saadaan suoraan työeläkelaitoksilta sekä Eläketurvakeskuksen rekistereistä. Työeläkelaitoksilta kerättäviä tietoja ovat kuntoutustausta, kuntoutuspalvelulajit, kuntoutuspalvelukulut ja kuntoutusohjelman päätymissyy.

Päivitystiheys

Tiedot päivitetään kerran vuodessa.

Valmistumis- tai julkistamisaika

Tarkempi aika on ilmoitettu Julkistamiskalenterissa [<https://www.etk.fi/tutkimus-tilastot-ennusteet/tilastot/julkistamiskalenteri/>].

Aikasarja

Ensimmäiset kuntoutustiedot ovat vuodelta 1992.

Asiasanat

Työeläkekuntoutus, kuntoutuspalvelulaji,
kuntoutuskustannus, kuntoutushakemus, kuntoutuspäätös

Käsitteet ja määritelmät

Työeläkekuntoutus

Työeläkekuntoutus on työikäisten yksilöllistä ja ammatillista kuntoutusta. Kuntoutuksen tarkoituksena on, että työntekijä tai yrittäjä pystyisi sairaudestaan, viastaan tai vammastaan huolimatta jatkamaan työelämässä. Tavoitteena on työkyvyttömyyden ehkäiseminen ja eläkkeelle siirtymisen myöhentäminen.

Työeläkekuntoutus on ensisijainen työkyvyttömyyseläkkeeseen nähden. Ammatillinen kuntoutus on lakisääteinen työeläke-etuus. Kuntoutuksen hakijalla on valitusoikeus kaikkiin työeläkekuntoutusta koskeviin päätöksiin. Työeläkekuntoutuksesta vastaavat työeläkevakuuttajat eli työeläkeyhtiöt ja työeläkelaitokset.

Työeläkekuntoutuksen saamisen edellytykset

Alle 63-vuotiaalla työntekijällä tai yrittäjällä on oikeus saada kuntoutusta, jos seuraavat ehdot täyttyvät:

- asianmukaisesti todettu sairaus, vika tai vamma, joka aiheuttaa työkyvyttömyyden uhan ja riskin joutua lähivuosina työkyvyttömyyseläkkeelle
- ansiorajavaatimus täyttyy
- vakiintuminen työelämään; riittävän pitkä työhistoria ja työeläketurvan ansainta
- kuntoutus on tarkoituksenmukaista
- ei oikeutta liikenne- tai tapaturmajärjestelmän kuntoutukseen.

Työeläkekuntoutuksen keinot

Kuntoutusneuvonta

Työeläkelaitoksen kuntoutusasiantuntijat antavat yleisneuvontaa ja yksityiskohtaista opastusta ja ohjausta ammatillisessa kuntoutuksessa.

Selvitys

Kuntoutus edellyttää aina tarkoituksenmukaista kuntoutussuunnitelmaa. Selvityksiä käytetään kuntoutussuunnitelman tekemiseen. Tarvittaessa kuntoutuspäätöksen saanut voi saada apua kuntoutussuunnitelman tekemiseen kuntoutuksen palveluntuottajilta. Kuntoutustarpeen arvioimiseen tarkoitettuja selvityksiä työeläkelaitokset eivät kustanna.

Työpaikkakuntoutus

Työpaikkakuntoutus on ensisijainen työeläkekuntoutuksen keino. Työpaikkakuntoutus voi olla muutaman kuukauden työkokeilua joko entiseen tai uuteen työhön. Tarvittaessa työkokeilu voi jatkua työhön valmennuksena. Työhönvalmennus on työkokeilua pidempiaikaista perehdyttämistä uuteen työhön.

Koulutus

Koulutus voi olla lyhytaikaista kurssimuotoista lisäkoulutusta tai pidempikestoista uudelleen koulutusta uuteen työhön. Perus- ja pohjakoulutuksen tukeminen ei kuulu työeläkekuntoutukseen.

Elinkeinotuki

Elinkeinotuki on korotonta tai tavanomaisen korkotason alittavaa lainaa tai avustusta yritystoiminnan aloittamiseen tai jatkamiseen. Yleensä elinkeinotuki myönnetään avustuksena ammatinharjoittamiseen liittyvien työvälineiden hankintaan. Edellytyksenä on, että kuntoutuja saa yrityksestään toimeentulon.

Kuntoutusetuudet

Kuntoutusraha

Kuntoutusrahaa maksetaan henkilölle, joka ennen kuntoutuksen alkamista sai palkkaa, sairauspäivärahaa tai työttömyysturvaa. Suuruudeltaan se on työeläkelakien mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen määrä korotettuna 33 prosentilla. Kuntoutusrahaa maksetaan vain aktiivisen kuntoutuksen ajalta.

Osakuntoutusraha

Osakuntoutusrahaa maksetaan kuntoutujalle, joka jatkaa osittain ansiotyössä ammatillisen kuntoutuksen rinnalla.

Osakuntoutusraha on puolet täyden kuntoutusrahan määrästä.

Kuntoutusavustus

Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta voidaan maksaa kuntoutussuunnitelman laatimisen ajaksi, kuntoutuksen odotusajalta tai kuntoutusjaksojen väliajoilta, enintään kolmelta kuukaudelta. Yrittä-jille (YEL, MYEL) ja kuntatyöntekijöille (KuEL) kuntoutusavustus voidaan myöntää työllistymisen tueksi kuntoutuksen jälkeiselle ajalle, jos kuntoutujalla ei ole muuta toimeentuloa.

Kuntoutusavustus on määräaikainen ja työkyvyttömyyseläkkeen suuruinen, eikä siihen lisätä 33 prosentin korotusta. Kuntoutusavustus voidaan maksaa myös osa-avustuksena.

Kuntoutustuki

Kuntoutustuki on määräaikainen työkyvyttömyyseläke, joka voidaan myöntää silloin kun työkyvyn oletetaan paranevan hoidon tai kuntoutuksen avulla. Edellytyksenä on, että työkyvyttömyyden arvioidaan kestävän vähintään vuoden eikä sairauspäiväraha-kausia riitä työkyvyn palautumiseen.

Kuntoutustuen myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalle on tehty hoito- tai kuntoutussuunnitelma joko terveydenhuollossa tai työterveyshuollossa.

Kuntoutuskorotus

Kuntoutuskorotus on kuntoutustuen tai työkyvyttömyyseläkkeen lisänä myönnettävä korotus, jota maksetaan aktiivisen kuntoutuksen ajalta. Korotus on 33 prosenttia maksettavan eläkkeen määrästä ja sitä maksetaan täysiltä kuntoutuskuukausilta.

Muut kustannukset

Kuntoutujalle korvataan työeläkekuntoutuksesta aiheutuneet välittömät kustannukset kuten matka- ja opiskelukulut.